

Mbo-instellingen staan voor de taak een lijst van onderwijsbenodigdheden voor persoonlijk gebruik op te stellen, die door studenten voor eigen rekening moeten worden aangeschaft. Eén van de overwegingen is dan dat ze studenten niet onnodig op kosten mogen jagen en dat er geen leermiddelen of andere spullen op de lijst terecht mogen komen die studenten, achteraf gezien, niet nodig hebben gehad. Hieronder heb ik drie vragen uitgewerkt die daarbij wellicht van belang zijn. *)

1. Voor welk gebruik moet leermiddel X worden aangeschaft?

- 1.1 Voor voeding en ondersteuning van het leerproces.
- 1.2 Als naslagwerk tijdens het leerproces en na voltooiing van het leerproces.
- 1.3 Als organizer om inzicht te geven in langlopende leerlijnen binnen de opleiding en in de samenhang tussen de afzonderlijke modules binnen de opleiding.
- 1.4 Als leergang voor studenten die de stof zelfstandig en in eigen tempo willen doorwerken.
- 1.5 Als backup voor het geval dat het aanbieden van en/of deelnemen aan on-campus onderwijs onmogelijk is (ziekte, studievertraging, recidive, pandemie).
- 1.6 Als onderdeel van het persoonlijke arsenaal (“de timmermanskist”) waarover iedere gediplomeerde van deze opleiding behoort te beschikken.

2. Door welke gebruikers en wanneer moet leermiddel X worden aangeschaft?

- 2.1 Door de studenten die zich hebben ingeschreven in deze opleiding, en wel aan het begin van het onderwijstraject waarin X voor het eerst gebruikt wordt.
- 2.2 Door de beoogde doelgroep van student-gebruikers.
- 2.3 Niet door studenten voor wie X niet of nauwelijks bruikbaar is.
- 2.4 Niet door studenten voor wie X niet tot de noodzakelijke onderwijsbenodigdheden gerekend kan worden.
- 2.5 Is het inderdaad in hun belang dat ze leermiddel X aanschaffen. Kunnen de opleiders niet op een andere wijze voorzien in de functies die aan X zijn toegedacht? Of verdient (mede gezien de verhouding tussen aanschafkosten en leeropbrengsten) leermiddel Y niet de voorkeur?

3. In hoeverre wordt de beslissing om de aanschaf van leermiddel X verplicht te stellen, mede door andere belangen ingegeven dan de onder 1. en 2. bedoelde belangen van de student-gebruiker? Te denken valt aan de volgende belangen van de mbo-instelling:

- 3.1 We willen ingewikkelde problemen en claims op het gebied van copyright en auteursrecht voorkomen.
- 3.2 We willen de kwaliteit van onze opleiding en van onze gediplomeerden zo goed mogelijk normeren en bewaken (de verplichte leermiddelen moeten aan docenten, beleidsorganen en medezeggenschapsorganen een richtsnoer bieden aangaande de leerprocessen en leeruitkomsten die we trachten te realiseren)
- 3.3 We willen het vertrouwen van toezichthouders en stakeholders in de kwaliteit van onze opleiding en van onze gediplomeerden vergroten (onze lijst met onderwijsbenodigdheden moet een positief, eventueel ietwat geflatteerd beeld geven van de leerprocessen en leeruitkomsten die we in werkelijkheid tot stand weten te brengen).
- 3.4 We willen in bedrijfseconomisch opzicht een gezond beleid voeren, gericht op verwerving van optimale financiële bedrijfsbaten en besparing op financiële bedrijfskosten.
- 3.5 We willen optimaal gebruik maken van papieren en digitale leermiddelen (zo mogelijk geïntegreerd in samenhangende pakketten, inclusief toetsfaciliteiten, studievolsystemen, etc.) die door marktpartijen ontwikkeld en aangeboden worden.

*) Bijlage bij:

<http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/persoonlijke-leermiddelen-mbo-voorgeschreven-maar-ongebruikt/>